

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Приймальна комісія**

ПРОГРАМА

**додаткового вступного випробування
для вступників до ДВНЗ «УжНУ» на навчання для здобуття ОС магістр,
спеціальність 033 – «Філософія»
(на основі ступеня «бакалавр», здобутого за неспорідненим напрямом)**

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Загальні відомості. Програма складена відповідно до освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки спеціальності 033 – «Філософія».

Прийом абітурієнтів, які здобули освітній ступінь (ОС) бакалавр, для здобуття ОС магістр за спеціальністю 033 – «Філософія» проводиться за результатами фахового вступного випробування у формі тестів та додаткового вступного випробування, яке відбувається у формі співбесіди за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра.

Мета вступного випробування полягає у з'ясуванні рівня теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для опанування нормативних і варіативних дисциплін за програмою підготовки фахівця ОС магістр за спеціальністю 033 – «Філософія».

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння дисциплін передбачених навчальним планом для підготовки за ОС магістр за спеціальністю 033 – «Філософія» абітурієнти повинні мати вищу освіту (бакалавр, спеціаліст або магістр) та здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі філософії. Вступник повинен виявити: вміння аналізувати філософські концепції, пояснювати природу, функції та механізми явищ суспільного життя в контексті різноманітних філо-софських парадигм, розкривати їх сутність та значення для розвитку суспільства, класифікувати ці явища за різними критеріями, проводити порівняльний аналіз, давати визначення філософським категоріям, використовувати принципи філософського мислення в процесі аналізу феноменів суспільного життя та культури, демонструвати обізнаність із тенденціями і проблемами розвитку сучасних філософських знань.

Характеристика змісту програми. Програма охоплює основну проблематику фахових навчальних дисциплін, які дозволяють перевірити і оцінити необхідний рівень набутих знань та практичних навичок, які є базовими для подальшого опанування магістерської програми спеціальності 033 – Філософія.

**2. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ ПРОВОДИТЬСЯ
ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ**

Для вступників на ОС магістр за спеціальністю 033 – «Філософія» цей комплекс включає дисципліни:

1. Філософія.

3. ЗМІСТ СПІВБЕСІДИ (ПЕРЕЛІК ТЕМ / ПИТАНЬ)

Теми навчального матеріалу

Філософія, коло її проблем. Філософія Стародавнього світу. Філософія Середньовіччя і доби Відродження. Філософія Нового часу. Німецька класична філософія. Сучасна світова філософія. Філософія України. Філософський зміст проблеми буття. Свідомість: її походження і сутність. Діалектика та її альтернативи. Пізнання як предмет філософського аналізу. Методологія наукового пізнання. Суспільство як предмет філософського аналізу. Основні сфери життя суспільства.

Перелік питань для співбесіди

1. Основні філософські вчення Стародавнього Китаю.
2. Основні філософські ідеї Стародавньої Індії.
3. Атомістичний матеріалізм Демокріта.
4. Діалектика Геракліта.
5. Проблема людини в філософії Сократа.
6. Філософія Платона: основні ідеї.
7. Філософія Аристотеля: основні ідеї.
8. Особливості та основні етапи розвитку європейської середньовічної філософії.
9. Філософія доби Відродження.
10. Сенсуалізм у філософії Нового часу (Гоббс, Локк, Берклі, Юм)
11. Дуалізм і раціоналізм Р. Декарта.
12. Емпірико-індуктивна філософія Ф. Бекона.
13. Основні риси філософії Просвітництва.
14. Загальна характеристика німецької класичної філософії.
15. «Філософія життя», її ірраціоналістичний характер.
16. Основні напрямки в західній філософії ХХ ст.: структуралізм, герменевтика, екзистенціалізм, психоаналіз, феноменологія.
17. Основні філософські ідеї Г. Сковороди.
18. «Філософія серця» П. Юркевича.
19. Зародження філософської думки, її культурно-історичні передумови.
20. Поняття світогляду, його структура.
21. Відношення «людина-світ» як основна світоглядна проблема.
22. Структурні елементи світогляду.
23. Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія.
24. Буденний і теоретичний світогляд, світосприйняття і світорозуміння.
25. Філософія і наука (порівняльна характеристика).
26. Монізм, дуалізм, плюралізм як принципи філософської рефлексії.

27. Сенсуалізм, раціоналізм, емпіризм, ірраціоналізм.
28. Предмет філософії, її функції.
29. Буття як філософська проблема.
30. Рівні та форми буття.
31. Простір і час як форми організації світу.
32. Буття і матерія. Проблема субстанції у філософії та науці.
33. Поняття фізичного, біологічного та соціального «простору-часу».
34. Поняття свідомості, її ознаки.
35. Біологічні та соціальні передумови виникнення і розвитку свідомості.
36. Свідомість та мова, психіка, душа: питання співвідношення.
37. Структура та функції свідомості.
38. Ідеальне та матеріальне у свідомості.
39. Суспільна свідомість, її особливості та структурні рівні.
40. Поняття пізнання, його структура.
41. Практика як основа, критерій та мета пізнання.
42. Рівні та форми пізнання.
43. Проблема істини в пізнанні.
44. Поняття методу і методології. Класифікація методів.
45. Проблема методу в філософії: діалектика і метафізика.
46. Діалектика як система категорій, законів та принципів.
47. Основні закони діалектики.
48. Діяльність як специфічний прояв людської активності.
49. Проблема свободи у філософії.
50. Зміст основних категорій діалектики: загальне та одиничне, сутність і явище, зміст і форма, можливість і дійсність.
51. Поняття суспільства. Основні функції та структура суспільства.
52. Суспільство і природа: спільне та відмінне.
53. Культура як спосіб людського існування (філософський аналіз).
54. Наука як вища форма пізнання. Критерії наукового знання.
55. Сфери життя суспільства (економічна, політична, духовна, соціальна).
56. Поняття: людина, індивід, особа, особистість, індивідуальність.
57. Поняття соціального прогресу, його діалектика та критерії.
58. Формаційний та цивілізаційний підходи до аналізу історії суспільства.
59. Філософське розуміння культури, її характеристики та виміри.
60. Поняття менталітету. Особливості українського менталітету.

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Особи, які вступають до ДВНЗ «УжНУ» для здобуття освітнього ступеня магістра і на основі ступеня бакалавра, здобутого за неспорідненим напрямом, попередньо складають додаткове вступне випробування у формі співбесіди за нормативною частиною освітньо-професійної програми підготовки бакалавра. За умови успішного проходження додаткового вступного випробування вони

допускаються до подальших вступних випробувань.

Абітурієнт отримує з переліку три питання. Після підготовки відбувається усна бесіда з членами комісії.

Члени комісії оцінюють відповідь абітурієнта за шкалою «Склав / Несклав».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Александрова О. В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник. – Київ: ПАРАПАН, 2002. – 172 с.
2. Андрущенко В. П. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій / В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. – Київ: Генеза, 1996. – 368 с.
3. Бичко І. В. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник / За ред. І. В. Бичко. – 2-е вид. – Київ: Либідь, 1994. – 576 с.
4. Білодід Ю. М. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл / Ю. М. Білодід. – Київ: Кондор, 2006. – 358 с.
5. Бойченко І. В. Філософія історії: Підручник. – Київ: Знання, 2000. – 723 с.
6. Вандишев В. М. Філософія. Експурс в історію вчень і понять: Навч. посіб. – Київ: Кондор, 2005. – 474 с.
7. Вандышев В. Н. Философия. Ч. 1. Историко-философское введение. – Сумы: СумГУ, 2000. – 180 с.
8. Вандышев В. Н. Философия. Ч. 2. Антропология. Гносеология. Социология. – Сумы: СумГУ, 2000. – 200 с.
9. Волинка Г. І. Філософія Стародавності і середньовіччя в освітньому контексті: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл / Г. І. Волинка. – Київ: Вища школа, 2005. – 544 с.
10. Воронкова В. Г. Філософія: Навчальний посібник. – Київ: ВД «Професіонал», 2004. – 464 с.
11. Вступ до філософії: історико-філософська пропедевтика: Підручник / За ред. Г. І. Волинка. – Київ: Вища школа, 1999. – 624 с.
12. Гаєвський Б. А. Філософія політики: Навчальний посібник для гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / Б. А. Гаєвський. – Київ: Вища школа, 2005. – 158 с.
13. Герасимчук А. А., Тимошенко З. І. Курс лекцій з філософії: Навч. посіб. – Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 424 с.
14. Герасимчук А. А. Філософія: Курс лекцій: Навч. посіб / А. А. Герасимчук. – Київ: Українсько-фінський ін-т менеджменту і бізнесу, 1999. – 165 с.
15. Горак Г. І. Філософія: Курс лекцій / Г. І. Горак. – Київ: Вілбор, 1998. – 272 с.
16. Горбач Н. Я. Філософія: Підручник для студ. вузів / Н. Я. Горбач В. М. Балачук, Я. Г. та Сислюк. – Львів: Логос, 1995. – 223 с.
17. Горелов А. А. Философия: Учебное пособие / А. А. Горелов. – Москва: Юрайт-М, 2001. – 384 с.

18. Горський В. С., Кислюк К. В. Історія української філософії: Підручн. – Київ: Либідь, 2004. – 488 с.
19. Григор'єв В. Й. Філософія: Навч. посіб. – Київ: Центр навч. літератури, 2004. – 248 с.
20. Данильян О. Г., Тараненко В. М. Основи філософії: Навч. посіб. – Харків: Право, 2003. – 352 с.
21. Діденко В. Ф. Філософія: проблеми, категорії, теорії: Навч. посібник / В. Ф. Діденко. – Київ: Педагогіка, 1996. – 190 с.
22. Заїченко Г. А. Філософія: Підручник для студ. вищ. навч. закладів / Г. А. Заїченко, В. М. Сагатовський, Г. І. Кальний; За ред. Г. А. Заїченка та ін. – Київ: Вища школа, 1995. – 455 с.
23. Зарудний Є. О. Філософія: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Мін-во освіти і науки України; Харківський національний ун-т ім. В. Н. Каразіна; Є. О. Зарудний. – Київ: Кондор, 2007. – 202 с.
24. Ільїн В. В. Філософія (нариси з історії розвитку філософської думки): Навчальний посібник. – Київ: КДТЕУ, 1997. – 288 с.
25. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В. І., Бичко І. В., Бугров В. А. та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. – Київ: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 774 с.
26. Канке В. А. Философия : исторический и систематический курс: Учебник. – Москва: Логос, 1996. – 320 с.
27. Касьян В. І. Філософія: Навч. посіб. – Київ: Знання, 2004. – 406 с.
28. Крапивенский С. Э. Социальная философия: Учебное пособие. – Волгоград: Комитет по печати, 1995. – 352 с.
29. Ненашев М. И. Философия. Лекционный курс: Учебное пособие. – СПб.: ИВЭСЭП, О-во „Знание”, 2002. – 266 с.
30. Нестеренко В. Г. Вступ до філософії: онтологія людини: Навчальний посібник. – Київ: Абрис, 1995. – 336 с.
31. Огородник І. В. Історія філософської думки в Україні: Курс лекцій: Навчальний посібник. – Київ: Вища школа: Т-во „Знання”, 1999. – 543 с.
32. Огородник І. В. Українська філософія в іменах: Навч. посіб / І. В. Огородник, М. Ю. Русин. – Київ: Либідь, 1997. – 328 с.
33. Петрушенко В. Л. Філософія: Навчальний посібник. – Київ: Каравела; Львів: Новий світ-2000, 2001. – 448 с.
34. Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. Навч. посіб., 2-ге вид. – Київ: Центр навч. літератури «Інкос», 2006. – 624 с.
35. Причепій Є. М. Філософія: Підручник / Є. М. Причепій, А. М. Черній, Л. А. Чекаль. – 2-е вид., випр., доп. – Київ: Академвидав, 2006. – 592 с.
36. Радугин А. А. Философия: Курс лекций. – 2-е изд., перераб. и доп.. – Москва: Центр, 1996; 2000. – 272 с.

37. Саух П. Ю. Філософія: навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 256 с.
38. Скотний В. Г. Філософія: історичний і систематичний курс. – Київ: Знання України, 2005. – 576 с.
39. Спиркин А. Г. Философия. – Москва: Гардарики, 2000; 2001. – 816 с.
40. Сморгж Л. О. Філософія: Навч. посіб. – Київ: Кондор, 2004. – 416 с.
41. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: Підручн. для вищ. навч. закл. / В. П. Андрущенко, Л. В. Губернський, М. І. Михальченко. – Вид. 3-є, випр. та доп. – Київ: Генеза, 2006. – 656 с.
42. Философский энциклопедический словарь. – Москва: Сов. энциклопедия, 1983. – 840 с.
43. Философия: Учебник / Под ред. В. Д. Губина; Т. Ю. Сидориной, В. П. Филатова. – Москва: ТОН-Остожье, 2001. – 704 с.
44. Философия: Учебник / Под ред. В. Н. Лавриненко; В. П. Ратникова. – Москва: ЮНИТИ, 1998; 2000. – 584 с.
45. Философия: Учебник / Под ред. В. П. Кохановского. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1998. – 576 с.
46. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – Київ: Книга, 2005. – 528 с.
47. Філософія: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл / За заг. ред.: Ю. В. Осічнюка; Кол. авт.: Ю. В. Осічнюк, В. С. Зубов, І. М. Молчанов та інші. – Київ: Атіка, 2003. – 464 с.
48. Філософія: Навчальний посібник для студ. і аспірантів вищ. навч. закладів / Є. М. Причепий, А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький, Л. А. Чекаль. – Київ: Аграрна наука, 2000. – 504 с.
49. Філософія: Навчальний посібник / За ред. М. С. Свідло. – Київ: КДТУБА, 1996. – 467 с.
50. Філософія: Підручник для студ. вищ. закл. освіти / І. В. Бичко, І. В. Бойченко, М. І. Бойченко, М. П. Бузьський, В. Г. Табачковський. – 2-ге вид-ня, стереотипне. – Київ: Либідь, 2002. – 408 с.
51. Філософія: Підручник / За загальною редакцією М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рибалка. – Харків: Консум, 2001. – 672 с.
52. Філософія: Посібник / За ред. Є. М. Причепія; А. М. Черній, В. Д. Гвоздецький, Л. А. Чекаль. – Київ: Видавничий центр «Академія», 2001. – 576 с.
53. Філософія: Світ людини. Курс лекцій: Навч. посібник / В. Г. Табачковський, М. О. Булатов, Н. В. Хамітов та ін. – Київ: Либідь, 2003. – 432 с.
54. Хрусталеv Ю. М. Введение в философию: Учебное пособие. – Ростов-на-Дону: Феникс, 1999. – 544 с.
55. Цофнас А. Ю. Гносеология: Учебное пособие. – Київ: Алерта, 2005. – 232 с.
56. Чанышев А. Н. Курс лекций по древней философии. – Москва: Высшая школа, 1981. – 374 с.

57. Читанка з історії філософії: Зарубіжна філософія ХХ ст. / Під ред. Г. І. Волинки. – Київ: Фірма «Довіра», 1993. – 239 с.
58. Щерба С. П., Тофтул М. Г. та ін. Філософія: короткий виклад: Навч. посіб. – Київ: Кондор. – 2003. – 352 с.

Допоміжна

1. Антология мировой философии: В 4-х т., Т.1, Ч. 1. Философия древности и средневековья. – Москва: Мысль, 1969. – 576 с.
2. Антология мировой философии: В 4-х т., Т.1, Ч. 2. Философия древности и средневековья. – Москва: Мысль, 1969. – 577-936 с.
3. Антология мировой философии: В 4-х т., Т.2. Европейская философия от эпохи Возрождения по эпоху Просвещения. – Москва: Мысль, 1970. – 776 с.
4. Антология мировой философии: В 4-х т., Т. 3. Буржуазная философия конца XVIII в., первых двух третей XIX в. – Москва: Мысль, 1971. – 760 с.
5. Антология мировой философии: В 4-х т., Т. 4. Философская и социологическая мысль народов СССР XIX в. – Москва: Мысль, 1972. – 708 с.
6. Аристотель. Большая этика // Соч. в 4 т. Т. 4. – С. 295–375. М.: Мысль, 1983. – 589 с.
7. Арістотель Нікомахова етика = Ноїка пікомахеїа / Арістотель; Переклав з давньогрецької В. Ставнюк. – Київ: Аквилон-Пресс, 2002. – 480 с.
8. Арістотель Політика / Арістотель; Пер. з давньогрецької О. Кислюк. – 2-ге вид. – Київ: Основи, 2003. – 239 с.
9. Барулин В. С. Социальная философия: Учебник. В 2-х кн. Кн. 1. – Москва: Изд-во МГУ, 1993. – 336 с.
10. Барулин В. С. Социальная философия: Учебник. В 2-х кн. Кн. 2. – Москва: Изд-во МГУ, 1993. – 240 с.
11. Вебер М. Вибране.– К.: Основа, 1998. – 453 с.
12. Гатальська С. М. Філософія культури: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів / С. М. Гатальська. – Київ: Либідь, 2005. – 328 с.
13. Гегель Г. В. Ф. Наука логики / Гегель. – Москва: Мысль, 1999. – 1072 с.
14. Гегель Г. В. Ф. Основы философии права, або природне право і державознавство / Г. Гегель; Пер. з нім. Р. Осадчука М. Кушніра. – Київ: Юніверс, 2000. – 336 с.
15. Гегель Ф. Г. В. Феноменология духу = Phanomenologie des Geistes / Георг Вільгельм Фридрих Гегель; Пер. з нім. П. Тарашук; Науков. ред. перекл. Ю. Кушаков. – Київ: Основи, 2004. – 548 с.
16. Гегель Г. В. Ф. Философия права. – М.: Мысль, 1990. – 524 с.

17. Гоббс Томас. Сочинения в двух томах / Томас Гоббс; АН СССР. Институт философии. Т. 1. – Москва: Мысль, 1989. – 624 с.
18. Гоббс Томас. Сочинения в двух томах / Томас Гоббс. Т. 2. – Москва: Мысль, 1991. – 735 с.
19. Горбач Н. Філософія Памфіла Юркевича / Назар Горбач. – Львів: Каменяр, 2007. – 184 с.
20. Горський В. С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі (середина XII– середина XIII ст.): Монографія. – Київ: Наукова думка, 1993. – 163 с.
21. Гусев В. І. Західна філософія Нового часу. XVII–XVIII ст.: Підручник. – 2-ге вид., стереотип. – Київ: Либідь, 2000. – 368 с.
22. Гусев В. І. Історія західноєвропейської філософії XV–XVII ст. Курс лекцій: Навч. посібник. – Київ: Либідь, 1994. – 256 с.
23. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі = Praktische philosophie in der modernen welt / Вікторіо Гьосле; Пер. з німецької А. Єрмоленка. – Київ: Лібра, 2003. – 248 с.
24. Декарт Рене. Метафізичні роздуми / Рене Декарт; Пер. з франц. З. Борисюк, О. Жупанський. – Київ: Юніверс, 2000. – 304 с.
25. Декарт Рене. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшкодувати істину в науках / Рене Декарт; із французької переклав В. Андрушко, С. Гатальська. – Київ: Тандем, 2001. – 104 с.
26. Депенчук Л. Історіософія та соціальна філософія Михайла Драгоманова / Л. Депенчук М. Лук. – Київ: Український центр духовної культури, 1999. – 210 с.
27. Димитрова Л. М. Філософія історії: від Полібія до Л. Гумільова / Л. М. Димитрова, Мін-во освіти України. Ін-тут змісту і методів навчання. Нац. техн. ун-тет України «КПІ». – Київ: ІЗМН, 1997. – 200 с.
28. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія: Підручник. – К.: Лібра, 1999. – 488 с.
29. Забужко О. С. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. С. Забужко. – Київ: Основи, 1993. – 127 с.
30. Захара І. С. Академічна філософія України (17- полов. 18 ст.) / І. С. Захара. – Львів: Вид-во ЛНУ ім. Ів.Франка, 2000. – 240 с.
31. Ильин В. В., Машенцев А. В. Философия в схемах и комментариях: Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2005. – 304 с.
32. История философии в кратком изложении / Пер. с чеш. И. И. Богута. – Москва: Мысль, 1995. – 590 с.
33. Ільїн В. В. Апологія ірраціонального. Філософія для тебе. – Київ: Вид-во Європ. Ун-ту. – 2005. – 232 с.
34. Історія філософії України. Хрестоматія: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 1993. – 560 с.

35. Камю А. Бунтующий человек. Философия. Политика. Искусство. – М.: Политиздат, 1990. – 415 с.
36. Кант И. Идея всеобщей истории во всемирно-гражданском плане. К вечному миру / И. Кант. – Алматы: ВШП «ЭДІЛЕТ», 1999. – 156 с.
37. Кант И. Критика практического разума. Соч. в 6 т. Мысль.– М.: 1963. – Т. 4(1). – 756 с.
38. Кант Иммануил. Основы метафизики нравственности / Иммануил Кант. – Спб, 1995. – 529 с.
39. Кант И. Метафизика нравов: Соч. в 6 т. Мысль. М. – Т. 2. – 412 с.
40. Кант Іммануїл. Критика чистого розуму / Іммануїл Кант; Пер. з нім. та примітки І. Бурковського; Передмова Анатолія Лоя. – Київ: Юніверс, 2000. – 504 с.
41. Кунцман П. Философия: dtv-Atlas: Справочное пособие. – Москва: Рыбари, 2002. – 268 с.
42. Кушаков Ю. В. Нариси з історії німецької філософії Нового часу: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006. – 572 с.
43. Ленін В. І. Філософські зошити / В. І. Ленін. – Київ, 1978. – 722 с.
44. Локк Дж. Два трактата о правлении // Локк Дж. Сочинения: В 3-х т. – М.: Мысль, 1988. – Т. 3. – С. 135-405.
45. Макиавелли Николло. Государь = (Il principe) / Николло Макиавелли; Вступ. ст. и прим. С. Ф. Ударцева. – 2-е изд., доп. и испр. – Алматы: Жеті Жарғы, 2004. – 224 с.
46. Ніцше Фрідріх. По той бік добра і зла (Прелюдія до філософії майбутнього): Генеалогія моралі / Фрідріх Ніцше; Пер. з нім. А. Онишко. – Львів: Літопис, 2002. – 288 с.
47. Ніцше Ф. Так казав Заратустра. Жадання влади = Also sprach Zarathustra. Der wille zur macht / Фрідріх Ніцше; Пер. з нім. А. Онишко, П. Таращук. – Київ: Основи, 2003. – 437 с.
48. Платон. Горгий // Платон. Собр. соч. в 4-х т. – М.: Мысль, 1990. – Т. 1. – С. 477-574.
49. Платон. Держава / Платон. – Київ: Основи, 2000. – 355 с.
50. Платон. Діалоги / Платон; Перек. з давньогрецької Й. Кобів, У. Головач, Д. Коваль, Т. Лучук, Ю. Мушак. – 2-вид. – Київ: Основи, 1999. – 395 с.
51. Платон. Законы // Платон. Соч. в 3-х т. – М.: Мысль, 1972. – Т. 3. – Ч. 2. – С. 83-478.
52. Руссо Жан Жак. Об общественном договоре: Трактаты / Жан Жак Руссо; Центр Фундамент. социологии. – Москва: Каннон-пресс. Кучково поле, 1998. – 416 с.
53. Сартр. Буття і ніщо = L'etre et le neant: Нарис феноменологічної онтології / Сартр, Жан-Поль; Пер. з фр. В. Лях, П. Таращук. – Київ: Основи, 2001. – 854 с.

54. Семенюк Е. П. Філософія сучасної науки і техніки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Львів: Світ, 2006. – 152 с.
55. Ситниченко Л. Першоджерела комунікативної філософії: Навчальний посібник. – Київ: Либідь, 1996. – 176 с.
56. Сковорода Г. С. Світ ловив мене, та не впіймав / Григорій Савич Сковорода. – Харків: Фоліо, 2006. – 607 с.
57. Спиноза Б. Избр. произведения. – Ростов на Дону: Феникс, 1998. – 606 с.
58. Спіноза Бенедикт. Теологічно-політичний трактат = Tractatus theologico-politicus / Бенедикт Спіноза; Пер. з латини В. Литвинов. – Київ: Основи, 2003. – 237 с.
59. Стратон Роджер. Коротка історія новітньої філософії: Від Декарта до Вітгенштайна / Пер. з англ. О. Коваленко. – Київ: Основи, 1998. – 331 с.
60. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичений словник / В. П. Андрущенко, В. Г. Антоненко, Г. П. Балабанова, А. К. Бичко, І. В. Бичко, І. В. Бойченко; За заг. ред. В. П. Андрущенко, М. І. Горлача; Склад. та упор. В. П. Андрущенко, М. І. Горlach, В. Л. Чуйко. – Київ-Харків: Рубікон, 1997. – 398с.
61. Сучасна зарубіжна соціальна філософія: Хрестоматія / Упоряд. В. В. Лях. – Київ: Либідь, 1996. – 384 с.
62. Сучасна зарубіжна філософія: Течії та напрями: Хрестоматія: Навчальний посібник / Упоряд. В. В. Лях, В. С. Пазенок. – Київ: Ваклер, 1996. – 428 с.
63. Сучасна політична філософія: Антологія / Упорядник Янош Кіш. Пер. з англ. – Київ: Основи, 1998. – 575 с.
64. Таранов П. С. Энциклопедия высокого ума. – Москва: ООО Фирма «Издательство АСТ», 1999. – 592 с.
65. Татаркевич В. Г. Історія філософії: Т. 1: Антична та середньовічна філософія. – Львів: Свічадо, 1997. – 456 с.
66. Татаркевич В. Історія філософії: Т. 2: Філософія Нового Часу до 1830 року. – Львів: Свічадо, 1999. – 352 с.
67. Татаркевич Владислав. Історія філософії: Т. 3: Філософія ХІХ століття і новітня / Пер. з пол. О. Гірний. – Львів: Свічадо, 1999. – 568 с.
68. Україна: філософський спадок століть. Хроніка–200. Вип. 1. – Київ: ЦПФ, 2000. – 799 с.
69. Философия: В 2-х ч. / Под ред. В. И. Кириллова. – Москва: Юристъ, 1996 – 1997, Ч. 1: История философии: Учебное пособие. – 1996. – 304 с.
70. Философия: В 2-х ч / Под ред. В. И. Кириллова. – Москва: Юристъ, 1996 – 1997, Ч. 2: Основные проблемы философии. – 1997. – 320 с.
71. Философский словарь / Под ред. И. Т. Фролова. – Москва: Издательство «Республика», 2001. – 719 с.
72. Философский энциклопедический словарь. – Москва: ИНФРА-М, 1999. – 576 с.

73. Фихте И. Г. Сочинения в 2-х т. / И. Г. Фихте; Сост. В. Волжский. – СПб. Т. 1. – Санкт-Петербург: Мифрил, 1993. – 687 с.
74. Фихте И. Г. Сочинения в 2-х т. / И. Г. Фихте; Сост. В. Волжский. – СПб. Т. 2. – Санкт-Петербург: Мифрил, 1993. – 798 с.
75. Філософія Григорія Сковороди. – Київ: Наукова думка, 1972. – 311 с.
76. Філософія природи: Монографія / КНУТШ; Філософськ. фак-т; Центр практичної філософії; Толстоухов А. В., Мелков Ю. О., Ягодзінський С. М., Коннов О. Ф. та ін.; Відп. ред. А. В. Толстоухов. – Київ: Парапан, 2006. – 208 с.
77. Філософія сьогодні: Розмови з Ульрихом Бекем, Гансом-Георгом Гадамером, Юргеном Габермасом, Гансом Йонасом, Отфридом Гьофе, Віторіо Гьосле, Ридардом Рорті та іншими / За ред. Ульриха Бьома; Пер. з німецької А. Л. Богачова. – Київ: Альтерпрес, 2003. – 168 с.
78. Філософський енциклопедичний словник. – Київ: Абрис, 2002. – 742 с.
79. Хрестоматия по философии: Учебное пособие / Под ред. А. А. Радугина. – Москва: Центр, 1998. – 432 с.
80. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. – М.: Республика, 1992. – 448 с.
81. Юркевич П. Д. Философские произведения / П. Д. Юркевич. – Москва: Правда, 1990. – 670 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://philsci.univ.kiev.ua/>
2. <http://www.philosophy.ru/>
3. <http://ihtik.lib.ru/index.html>
4. <http://www.i-u.ru/>
5. <http://plato.stanford.edu/>
6. <http://www.nietzsche.ru/>
7. http://rw.web.ur.ru/ph_main.html
8. <http://www.uct.kiev.ua/~sofi/>
9. <http://www.synergetics.org.ua/>
10. <http://elenakosilova.narod.ru/l.html>